

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU-ympäristömerkistä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi EU-ympäristömerkistä (HE 94/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Taina Nikula, ympäristöministeriö

- vanhempi hallitussihteeri Sari Rapinoja, työ- ja elinkeinoministeriö
- asiantuntija Kirsi Auranmaa, Motiva Services Oy.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- valtiovarainministeriö
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- Metsäteollisuus ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki EU-ympäristömerkistä. Lailla pantaisiin täytäntöön EU-ympäristömerkistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010, jäljempänä ympäristömerkkiasetus,

uusi liite. Täytäntöön pantava asetuksen liite koskee EU-ympäristömerkintään liittyviä maksuja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön EU:n ympäristömerkkiasetuksen liite III, joka tuli voimaan 1.9.2013 ja on jo sellaisenaan kansallisesti sovellettavaa oikeutta. Tavotteena on samanaikaisesti kuitenkin säätää perustuslain vaatimusten täyttämiseksi lain tasolla esimerkiksi vuosimaksusta sekä eräistä ympäristömerkin haltijoiden velvollisuuksista.

Vuosimaksun osalta jäsenmaat voivat valita joko kiinteän maksun tai maksun, joka perustuu myynnin vuotuisen kokonaisarvioon unionissa. Esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Valiokunta toteaa, että esityksen päätavoitteena on toteuttaa kustannusvastaavuuden peri-

aatetta eli varmistaa, että vapaaehtoisesta EU-ympäristömerkistä saatavat tulot riittävät kattamaan merkin kehittämistä, hallinnoinnista ja markkinoinnista aiheutuvat kustannukset. Perustelujen mukaan maksujen korotuksen vaikutusta yritysten halukkuuteen hakea EU-ympäristömerkkiä on vaikea arvioida, mutta yleisesti ottaen korotukset arvioidaan niin maltillisiksi, että suuria vaikutuksia ei olisi. Korotuksella voidaan kuitenkin edistää EU-ympäristömerkin kehittämistä ja markkinointia, joka hyödyttää merkin haltijoita. EU-ympäristömerkki voi olla arvokas markkinointivaltti, mihin nähden esityk-

seen sisältyvillä korotuksilla ei arvioida olevan olennaista merkitystä. Valiokunta katsoo, että tilannetta on arvioitava uudelleen, jos yritysten halukkuus säilyttää tai hakea uusia lupia EU-ympäristömerkin käyttöön maksujen suuruuden johdosta heikkenee.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Rakel Hiltunen /sd
jäs. Tarja Filatov /sd
Timo Heinonen /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Pauli Kiuru /kok
Jukka Kärnä /sd
Tapani Mäkinen /kok

Martti Mölsä /ps
Sari Palm /kd
Raimo Piirainen /sd
Anni Sinnemäki /vihr
Mirja Vehkaperä /kesk
Juha Väättäinen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.

VASTALAUSE

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki EU-ympäristömerkistä. Samaten lailla laitettaisiin täytäntöön ympäristömerkkiä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, jossa säänneltäisiin EU:n ympäristömerkin hakemisesta sekä käyttöoikeudesta perittävistä maksuista. Kokonaistavoitteena pidetään sitä, että ympäristömerkistä saatavat tulot olisivat riittävät, jotta ne kattaisivat järjestelmän kehittämistä, hallinnoinnista sekä markkinoinnista aiheutuvat kustannukset. Lisäksi esityksen mukaan olisi mahdollisuus periä vuosimaksua ympäristömerkin tuotteen liikevaihdon perusteella. Tämä nostaisi ainakin osalla luvanhaltijoista vuosimaksuja moninkertaisiksi.

Sinänsä perussuomalaiset eivät näe esteitä sille, että lainsäädäntöä kehitetään ympäristöasioiden osalta. Valiokuntaryhmämme näkee kuitenkin esityksessä monia kielteisiä näkökohtia koskien juuri EU-ympäristömerkin vuosimaksuja. Ensinnäkin valiokuntaryhmämme ei voi hyväksyä sitä, että lakiehdotuksessa on esitetty kyseisille vuosimaksuille kaikkein korkeimpia mahdollisia korotuksia, joita asetuksen nojalla voidaan antaa. Tällainen menettelytapa on valiokuntaryhmämme mielestä täysin väärä jo periaatteellisesti. Emme myöskään näe, että tällainen toiminta tukisi missään muodossa merkin houkuttelevuutta tai kiinnostavuutta toiminnan tai ammatinharjoittajan näkökulmasta katsottu-

na. Mielestämme tämä ei myöskään tue yritysten kilpailukykyä eikä etenkään sitä, että yrityksillä olisi edes halukkuutta hankkia kyseistä EU:n ympäristömerkkiä jatkossa.

Toiseksi, kun puhutaan esitykseen liittyvistä vuosimaksuista, valiokuntaryhmämme ei sitä pidä perusteltuna saataviin hyötyihin nähden, että maksua voitaisiin periä ympäristömerkityn tuotteen liikevaihdon perusteella. Nähdäksemme tämä merkitsisi sitä, että osalla luvanhaltijoista sekä yrityksistä vuosimaksu moninkertaisuisi.

Lopuksi haluamme edelleenkin painottaa sitä näkökantaa, että ns. ympäristönsuojelun nimissä tehdyt hankkeet eivät saisi rasittaa liikaa kansalaisten eivätkä yritysten taloutta. Erityisesti maamme metsäteollisuuden kilpailukyky tulee saada palautetuksi. Nykyinen rahastus näiden hankkeiden varjolla tulisi valiokuntaryhmämme mielestä saada loppumaan, sillä se tulee vain yksinkertaisesti liian kalliiksi yhteiskunnalle. Mielestämme nyt puheena olevalla lainsäädäntösektorilla tärkeä tavoite on vähentää kohderyhmiin kohdistuvaa maksullisuutta ja liiallista byrokraatia, eikä päinvastoin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 19 syyskuuta 2014

Martti Mölsä /ps
Juha Väättäinen /ps